

Akkerbouw: inkomens hoger

Ruud van der Meer

Het voor 2010 geraamde inkomen van akkerbouwbedrijven is hoger dan het inkomen in 2009. Tot deze conclusie komt het LEI op basis van de verwachte prijsontwikkelingen van akkerbouwproducten en de oogstramingen van oogstjaar 2010. Ook specifiek voor de zetmeelaardappelbedrijven wordt een inkomensstijging verwacht.

Structuur van akkerbouwbedrijven

Het Nederlandse areaal akkerbouwgewassen is met ruim 2% afgenomen, volgens de voorlopige Landbouwtelling 2010 van het CBS. Vooral het areaal zomergerst daalde sterk. De beëindiging van de mogelijkheid om de gerstprijzen te ondersteunen met behulp van Europese interventie is hier mogelijk een oorzaak van. Er waren in 2010 ruim 23.000 bedrijven die akkerbouwgewassen teelden. Ongeveer de helft van dit aantal is een gespecialiseerd akkerbouwbedrijf. De gespecialiseerde bedrijven telen 72% van de totale oppervlakte akkerbouwgewassen.

Productie veelal lager, prijzen van akkerbouwgewassen hoger

Het groeiseizoen van 2010 was koud, droog en nat. Door een lange, koude winter kon er pas laat gezaaid en gepoot worden, de zomer volgde met langdurige droogte en tenslotte hadden de akkerbouwers te maken met een natte oogstperiode. Aardappelen en bieten konden hierdoor op diverse plaatsen moeilijk en soms zelfs helemaal niet worden geoogst. De kwaliteit van de producten wisselt hierdoor sterk. Goed drogen van bewaarproducten is dan ook extra van belang. Gemiddeld genomen blijft de fysieke productie achter bij vorig jaar maar lijkt op een redelijk niveau uit te komen met goede prijsverwachtingen. In het vervolg wordt ingegaan op de belangrijkste akkerbouwgewassen.

Aardappelen

De opbrengsten (in ton per hectare) zijn voor zowel poot-, consumptie- als zetmeelaardappelen lager dan in 2009. De verwachtingen voor de afzet zijn positief. De export van poot- en consumptieaardappelen loopt in het eerste deel van het afzetseizoen goed door. De prijsverwachting is daardoor voor beide gewassen goed. De hoge graanprijzen hebben een positief effect hebben op de prijs van zetmeel. De telers van zetmeelaardappelen kunnen hiervan profiteren. Een minpunt hierbij is het lage onderwatergewicht (zetmeelgehalte) van de zetmeelaardappelen. De combinatie van lagere productie en lager onderwatergewicht leidt tot een 10% lagere zetmeelproductie per hectare. De prijs die AVEBE kan betalen voor de zetmeelaardappelen zal sterk afhangen van de markttoeslag die wordt vastgesteld op basis van het behaalde bedrijfsresultaat. Over de hoogte van de toeslag komt in de loop van 2011 meer duidelijkheid.

Suikerbieten

De recordhoeveelheid suiker per hectare van vorig jaar is in 2010 niet gehaald. Toch is de hoeveelheid suiker per hectare wederom hoog. Een gemiddeld suikergehalte van 16,5% en bietproductie van 75 ton per hectare geeft een dikke 12 ton aan suiker per hectare. Na een aantal jaren waarin de minimumprijs van suikerbieten is verlaagd vanwege de Europese hervormingen van de suikemarkt is de minimumprijs dit jaar gelijk gebleven. De prijs voor bieten die boven het quotum zijn geproduceerd (surplusbieten) is gelijk aan vorig jaar. De quotumbieten zullen omgerekend naar 16% suiker meer opbrengen dan vorig jaar. Hoeveel is vooral afhankelijk van de fabriekstoeslag die Suiker Unie kan uitkeren. Over die toeslag is eind 2010 nog geen zekerheid.

Granen

De graanprijzen zijn dit najaar sterk opgelopen. De wereldwijde productie is lager dan het verbruik, waardoor de voorraden afnemen. In diverse grote graan producerende gebieden vallen de opbrengsten tegen. In Rusland door de ernstige droogte in de zomer van 2010 zelfs zodanig dat het van exporteur, importeur is geworden. De prijsverwachting voor de rest van dit oogstjaar is daardoor hoog. De productie per hectare in Nederland is lager dan vorig jaar door de late start van het seizoen en de droogte. De hoge prijzen compenseren deze productiedaling ruimschoots waardoor de financiële opbrengst hoger zal zijn dan vorig seizoen.

Zaaiuien

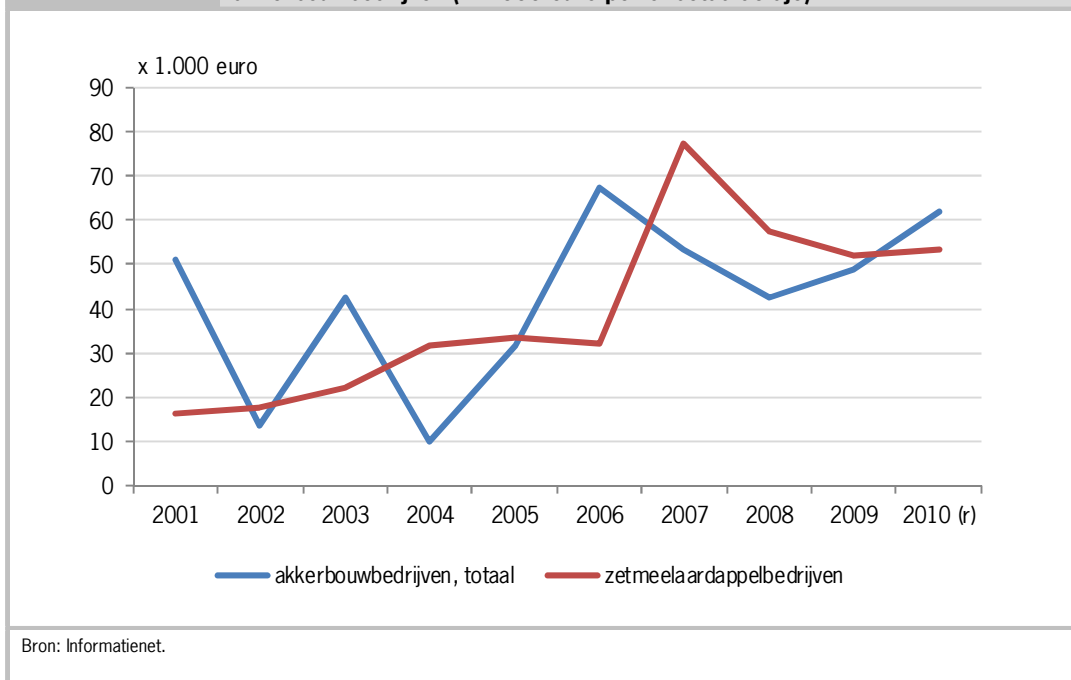
Ondanks een uitbreiding van het Europese areaal uien, is de totale productie in 2010 afgenomen. In Nederland is het areaal ook uitgebreid, ingegeven door het goede saldo van vorig jaar. In combinatie met de lagere productie per hectare is de totale productie ongeveer gelijk aan die van vorig jaar. De hectare opbrengsten zijn geraamd op een 15% lager niveau ten opzichte van 2009. De markt is positief gestemd. Verwacht wordt dat het relatief hoge prijsniveau van vorig jaar vastgehouden kan worden.

Inkomens nemen toe

Naar verwachting compenseren de hogere prijzen voor akkerbouwproducten de lagere productie. Hierdoor stijgen de opbrengsten in 2010 ten opzichte van 2009 ruimschoots voldoende om de kostenstijging van 6% op de betaalde kosten en afschrijvingen op te vangen. Het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje (arbeidsjaareenheid) zal daardoor toenemen van ruim 49.000 tot ruim 62.000 euro per bedrijf. Dit is een hoog niveau dat niet vaak bereikt is in de afgelopen jaren (figuur 1). Voor de zetmeelaardappelbedrijven is een lichte stijging van het inkomen geraamd. Omdat het resultaat van de zetmeelaardappelbedrijven vooral wordt bepaald door de opbrengsten van zetmeelaardappelen en suikerbieten, is de inkomensontwikkeling sterk afhankelijk van de, nu nog onzekere, markttoeslag die AVEBE en Suiker Unie kunnen uitkeren.

Figuur 1

**Ontwikkeling van het inkomen uit bedrijf op
akkerbouwbedrijven (x 1.000 euro per onbetaalde aje)**

Meer informatie:

LEI-rapport 2010-105 *Actuele ontwikkelingen van bedrijfsresultaten en inkomens in de land- en tuinbouw 2010*